

Kultur- og likestillingsdepartementet

Sendt digitalt via departementets høringsløsning

Oslo, 7. februar 2022

Deres ref: 21/5372

Høring av NRK-plakaten

Norwaco er en paraplyorganisasjon som forvalter opphavsrettigheter og nærstående rettigheter til opphavere, utøvende kunstnere og produsenter i audio- og audiovisuelle produksjoner. Vi inngår avtaler med brukere av TV-, film og musikkverk, krever inn vederlag for bruk, og fordeler dette vederlaget videre til rettighetshaverne via deres organisasjoner.

På de fleste områder innenfor vår virksomhet, samarbeider Norwaco med NRK - enten direkte eller via UBON (Union of Broadcasting Organizations in Norway). Dette gjelder eksempelvis på TV-distribusjonsområdet. Sammen med NRK og en rekke andre nordiske og europeiske allmennkringkastere (i UBON) lisensierer vi hele sendeflaten til public service-kanaler når disse formidles av kommersielle TV-distributører som Telenor, Telia, Altibox og RiksTV. Vi har også felles avtaler med skoleeiere om bruk av opptak av TV-program for bruk i undervisning.

Norwaco har siden 2014 hatt avtale med NRK som gir NRK rett til å publisere egenproduksjoner fra deres rikholdige programarkiv fra før 1997. De siste årene har NRK og Norwaco forhandlet om en utvidet arkivavtale som også dekker arkivproduksjoner kringkastet før 2015, uten å komme til enighet om vederlaget for en slik avtale.

Respekt for opphavsrett

Våre medlemsorganisasjoner melder om stadig økende press fra kringkastere om å selge ut sine rettigheter, på alle plattformer og til evig tid. Rettighetshaverne opplever at NRK bruker allmennkringkastingsoppdraget som argument for å kreve frikjøp av opphavsrettigheter til evig tid for en engangssum til tross for at mange rettighetshavere ikke ønsker dette.

Som statlig eid og finansiert allmennkringkaster, hviler det et særlig ansvar på NRK for at rettighetshavere sikres rimelige vilkår. Norwaco og rettighetshaverne mener at NRK må være en foregangsaktør når det gjelder å respektere opphavsrett og nærstående rettigheter. Både som arbeids- og oppdragsgiver bør ikke NRK erverve flere rettigheter enn det som er nødvendig for at ansettelsesforholdet eller oppdragsforholdet skal nå sitt formål. Det er også viktig at rettighetshaverne gis en reell mulighet til å kunne sette vilkår for NRKs bruk av deres verk og prestasjoner, herunder til å kunne tidsbegrense NRKs utnyttelsesrett.

NRKs arkivmateriale

Gjennom gjeldende § 37 i NRK-plakaten pålegges NRK å formidle kulturarven i Norge. Bestemmelsen slår også fast at NRKs egne arkiver er del av kulturarven. Norwaco mener at denne plikten må styrkes og tydeliggjøres.

NRK og Norwaco har fra 2014 hatt en avtale som gir NRK rett til å publisere sitt arkivmateriale på nett. Fram til og med 2019 kunne NRK publisere alle sine TV- og radioprogrammer fra før 1997, mens det for årene 2020 og 2021 ble inngått en midlertidig avtale som var begrenset til 8000 timer publisert TV-innhold.

NRK og Norwaco har i høst forhandlet om en ny arkivavtale fra 2022. Til tross for at begge parter hadde et ønske om å klarere bruk av alt egenprodusert arkivmateriale kringkastet før 2015, har det ikke lyktes partene å komme til enighet om hva som skal anses som et rimelig vederlag til rettighetshaverne for disse rettighetene. Partene har nå bedt Riksmekler om bistand til å løse tvisten, og det er således uvisst hva som vil skje med arkivmaterialet i fremtiden.

Rettighetshaverne mener at det må tydeliggjøres hva som ligger i forpliktelsen NRK har til å formidle kulturarven. Videre bør det vurderes å bevilge særskilte midler til å oppfylle NRKs plikt til å tilgjengeliggjøre sitt eldre programarkiv, slik at rettighetskostnadene ved slik tilgjengeliggjøring ikke går på bekostning av ny produksjon. Verken NRK, rettighetshaverne eller publikum er tjent med at det eldre arkivet blir avpublisert fordi NRK ikke har råd til å betale et rimelig vederlag for alle de rettighetene som ligger i arkivet.

Med vennlig hilsen

Ingelin Skaret
juridisk seniorrådgiver